

TVARUMO STRATEGIJA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Tvarumo strategija reglamentuoja RATO kredito unijos (toliau – Unija arba RATO) veiksmų planą 2023 metams, siekiant didinti tvarumo poveikį Unijos veikloje, prisidėti prie aktualių Jungtinių tautų darnaus vystymosi tikslų ir skatinti klientus prisidėti prie kovos su klimato kaita.

II. SAŲOKOS

2. ASV veiksniai – aplinkosaugos, socialiniai ir valdymo veiksniai, kuriuos RATO vertina norėdama kurti tvarią veiklą ir valdyti su ASV veiksniais susijusias rizikas bei išnaudoti verslo galimybes.
3. DVT - Jungtinių tautų pasauliniai darnaus vystymosi tikslai, naudojami nustatyti, kaip organizacijos veikla atliepia globalias problemas ir siekius.¹
4. Fizinis asmuo - Lietuvos Respublikos rezidentas, Unijos narys, turintis kreditą arba indėlį Unijoje ar besikreipiantis dėl kredito arba indėlio suteikimo.
5. Juridinis asmuo - personalinės įmonės, tikrosios ūkinės bendrijos ir komandinės ūkinės bendrijos, mažosios bendrijos, visuomeninės organizacijos, viešosios, biudžetinės įstaigos ir kitos ne pelno siekiančios organizacijos ir savivaldybės turinčios kreditą arba indėlį Unijoje ar besikreipiančios dėl kredito arba indėlio suteikimo.
6. Klimato kaitos fizinės rizikos - rizikos, kurios atsiranda dėl oro ir klimato pokyčių, turinčių įtakos ekonominei veiklai.
7. Klimato kaitos pereinamosios rizikos - rizikos, kurios atsiranda pereinant prie mažai šiltnamio efektą sukeliančių dujų į aplinką išskiriančios veiklos.
8. Politinių ir teisinių pokyčių rizika - politinių veiksmų rizika, kuriais bandoma suvaržyti veiksmus, kurie prisideda prie neigiamo klimato poveikio ar kuriais siekiama skatinti prisitaikymą prie klimato kaitos.
9. Technologinių pokyčių rizika - technologinių pokyčių pritaikymas siekiant prisidėti prie klimato kaitos mažinimo.
10. Rinkos rizika - sumažėjusi paklausa netvarioms prekėms ir paslaugoms.
11. Reputacijos rizika - klientų ir visuomenės galimas neigiamas požiūris į nepakankamą įmonės indėlį į klimato kaitos mažinimą ir tvarumo kūrimą.
12. MSCI standartai (anglų k. Morgan Stanley Capital International) - pasaulinis akcijų, nekilnojamojo turto indeksų, ASV ir klimato produktų tiekėjas, kuris nustato, ASV reikšmingas sritis pagal industrijas.²
13. SASB standartai (anglų k. Sustainability Accounting Standards Board) – Tvarumo apskaitos standartų valdybos ASV standartai pagal industrijas, kurie padeda nustatyti temas, kurios gali būti finansiškai reikšmingos.³
14. GRI standartai (anglų k. Global Reporting Initiative) – Visuotinės ataskaitų teikimo iniciatyvos standartai, kurie nustato, kokią informaciją organizacijos privalo atskleisti pagal joms reikšmingas poveikio sritis.⁴

---

¹ <https://am.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-1/es-ir-tarptautinis-bendradarbiavimas/darnus-vystymasis/darnus-vystymasis-ir-lietuva/jt-darbotvarke-2030-darnaus-vystymosi-tiksai-ir-iti-tarptautiniai-susitarimai>

² (anglų k.) <https://www.msci.com/our-solutions/esg-investing/esg-industry-materiality-map>

³ (anglų k.) [https://www.sasb.org/standards/materiality-finder/find/?industry\[0\]=FN-CB](https://www.sasb.org/standards/materiality-finder/find/?industry[0]=FN-CB)

⁴ (anglų k.) <https://www.globalreporting.org/how-to-use-the-gri-standards/gri-standards-english-language/>

15. TCFD (anglų k. Task force on climate-related financial disclosures) - su klimatu susijusios finansinės informacijos atskleidimo darbo grupės rekomendacijos, kaip atskleisti su klimato kaita susijusios rizikos poveikį verslui.⁵

III. STRATEGIJA

16. RATO 2023 metais pradės vertinti su tvarumu susijusias rizikas atliekant klientų kreditingumo vertinimą.
17. Ruošiant tvarumo strategijos reikšmingų sričių analizę, RATO įvardino strategijos kūrimu suinteresuotąsias šalis prioritetine tvarka: Lietuvos bankas, Europos Centrinis bankas, JCKU „Kreda“, klientai, RATO valdyba ir stebėtojų taryba, darbuotojai, konkurentai, visuomenė ir žiniasklaida.
18. Nors kaip unija RATO nėra įpareigota atlikti pasaulinės temperatūros kilimo testavimą pagal atnaujintus vidaus kontrolės ir rizikos vertinimo (valdymo) organizavimo nuostatus, tačiau 2023 metais RATO analizuos šio testavimo galimybes ir metodologiją.
19. Išanalizavus Unijos paskolų portfelį, bus siekiama nustatyti kiekvieno klientų segmento rizikas aplinkosaugos (klimato kaito fizinės ir pereinamosios rizikos), socialiniu ir valdysenos atžvilgiu.
20. RATO siekdama prisidėti prie DVT įgyvendinimo, taip pat siekdama didinti savo atsakomybę už indėlį į klimato kaitą, vykdyti tvarią RATO veiklą ir skatinti klientų tvarią veiklą, prisidės prie šių tikslų:

Darnaus vystymosi tikslai (DVT)	DVT uždaviniai	RATO ilgalaikės tvarumo kryptys	RATO tikslai 2023 metams
<p>Užtikrinti visiems galimybę naudotis prieinama, patikima, darnia ir modernia energija</p> 	<p>7.2. Iki 2030 metų labai padidinti atsinaujinančiosios energijos dalį pasaulinės energijos rūšių derinyje.</p>	<p>Prisidėti prie kovos su klimato kaita kuo didesniu žalių paskolų skaičiumi.</p>	<p>- Skatinti kreditų produktus, skirtus atsinaujinančios energijos sprendimams finansuoti.</p>
<p>Skatinti tvarų, įtraukų ir darnų ekonomikos augimą, produktyvų įdarbinimą ir deramą darbą</p> 	<p>8.3. Skatinti į vystymąsi orientuotą politiką, remiančią gamybinę veiklą, deramų darbo vietų kūrimą, verslumą, kūrybingumą ir naujoves ir remti labai mažų įmonių, mažųjų ir vidutinių įmonių formalizavimą ir augimą, įskaitant galimybę gauti finansines paslaugas.</p> <p>8.10. Stiprinti šalių finansų institucijų gebėjimus skatinti ir plėsti galimybę visiems gauti bankininkystės, draudimo ir finansų paslaugas.</p>	<p>Skatinti jauną verslą ir naujas verslo kryptis.</p>	<p>- Didinti išduodamų kreditų skaičių naują veiklą pradedantiems smulkaus verslo klientams.</p>

⁵ (anglų k.) <https://www.fsb-tcfid.org/>

<p>Užtikrinti darnius vartojimo ir gamybos modelius</p> 	<p>12.5. Iki 2030 metų labai sumažinti atliekų susidarymą, taikant prevenciją, mažinimą, perdirbimą ir pakartotinį panaudojimą. 12.6. Skatinti bendroves, ypač dideles ir tarptautines bendroves, taikyti darnią praktiką ir įtraukti informaciją apie darnią veiklą į jų ataskaitų rengimo ciklą. 12.8. Iki 2030 metų užtikrinti, kad žmonės visame pasaulyje turėtų atitinkamos informacijos ir būtų informuoti apie darnų vystymąsi ir darnų sugyvenimą su gamta.</p>	<p>Tapti tvaria kreditavimo įstaiga.</p>	<p>- Atlikti RATO šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų skaičiavimą, analizuoti emisijų mažinimo būdus ir juos taikyti. - Paskelbti pirmąją RATO tvarumo ataskaitą, analizuoti didesnio tvarumo efekto priemonių taikymą. - Skatinti RATO klientus taikyti tvarumo principus kasdienėje veikloje ir versle.</p>
<p>Imtis skubių kovos su klimato kaita ir jos poveikiu veiksmų</p> 	<p>13.2. Įtraukti klimato kaitos priemones į nacionalinę politiką, strategijas ir planavimą</p>	<p>Prisidėti prie kovos su klimato kaita kuo didesniu žalių paskolų skaičiumi, klientams suteikti informaciją apie tvarumą ir kovą su klimato kaita.</p>	<p>- Skatinti kreditų produktus, skirtus tiesioginiam tvarumo efektui (emisijų mažinimas, tvarios energijos naudojimas) - Skatinti RATO klientų edukaciją ir sąmoningumą tvarumo tema.</p>

21. RATO naudoja MSCI ir SASB gaires kaip pagrindinį šaltinį nustatant tvarumui svarbias/materialias/reikšmingas sritis:
  - 21.1. sumokamų mokesčių skaidrumas, tinkama apskaita, verslo etika;
  - 21.2. etiška kreditavimo praktika;
  - 21.3. žmogiškųjų išteklių profesionalumas ir kompetencija;
  - 21.4. aplinkosaugos rizikų valdymas ir aplinkosaugos galimybių išnaudojimas;
  - 21.5. duomenų apsauga;
  - 21.6. finansinių paslaugų suteikimas tiems, turintiems ribotas galimybes jas gauti (angl. access to finance), pvz. smulkusis verslas.
22. RATO naudoja TCFD gaires kaip pagrindinį šaltinį tvarumo rizikų vertinimui, siekiant tinkamai valdyti su tvarumo susijusias rizikas.
23. RATO atsižvelgia į DVT uždavinius, TCFD, MSCI ir SASB reikšmingumo sritis, į GRI standartus ir remdamasi šiais šaltiniais kasmet viešai skelbia tvarumo ataskaitą. Ataskaitos tikslas pateikti aktualių bankininkystės sričiai aplinkosaugos, socialinių ir valdymo rodiklių rezultatus, išsikelti tikslus rodiklių gerinimui.
24. 2023 metais RATO vystys aplinkosaugos atžvilgiu tvarius kredito produktus.

IV. VEIKSMŲ PLANAS – RIZIKŲ VALDYMAS

25. 2023 metais į juridinių ir fizinių asmenų kreditavimo vertinimo sistemas RATO įtrauks su tvarumu susijusių aplinkosaugos rizikų vertinimą:
  - 25.1. Klimato kaitos fizinės rizikos;
  - 25.2. Klimato kaitos pereinamosios rizikos:
    - 25.2.1. politinių ir teisinių pokyčių rizika;
    - 25.2.2. technologinių pokyčių rizika;
    - 25.2.3. rinkos rizika;
    - 25.2.4. reputacijos rizika (taikoma juridiniams asmenims).
  - 25.3. Paskolos užtikrinimo priemonėms tenkančios rizikos:

- 25.3.1. už paskolą įkeistas žemos energetinės klasės ir/arba be tvarumo sertifikato esantis būstas ateityje gali būti nepaklausus arba stipriai apmokestintas, kas sunkintų paskolos išsiėskojimą;
  - 25.3.2. atsiradę nauji tvarumo reikalavimai ateityje gali mažinti nekilnojamojo turto vertę ir taip pat didinti kliento sąnaudas tokių reikalavimų tenkinimui;
  - 25.3.3. klimato kaitos fizinių rizikų padariniai gali stipriai apgadinti arba sunaikinti nekilnojamą turtą arba kitą turtą.
26. 2023 metais RATO analizuos ir paruoš socialinių ir valdymo rizikų įtraukimą į juridinių ir fizinių asmenų kreditingumo vertinimo sistemas.

V. VEIKSMŲ PLANAS – GALIMYBIŲ IŠNAUDOJIMAS

27. RATO tvarumo strategijos siekis – suvaldyti ne tik rizikas, tačiau įvertinti ir naujas su tvarumu susijusias galimybes, atlikti rinkos ir klientų analizę tvarumo klausimais ir suteikti galimybę klientams bei suinteresuotoms šalims prisidėti prie tvarumo, finansuoti tvarius projektus.
28. Vidinės RATO tvarumo politikos – tvarumo strategija, ASV politika, etikos kodeksas, turi būti naudojamos visose veiklos srityse siekiant suvaldyti aukščiau įvardintas rizikas ir užsitikrinti gerą reputaciją didėjant tvarumo svarbai visuomenėje ir bankininkystės sektoriuje.
29. RATO sieks išnaudoti su tvarumo susijusias galimybes:
- 29.1. Išnaudoti naują paskolų segmentą – paskolos atsinaujinančiai energetikai, netaršiams automobiliams, tvarumo reikalavimams tenkinti;
  - 29.2. Pagal standartus ir gaires tenkinant aktualias sritis, padidinti klientų pasitikėjimą RATO unija ir pasitenkinimą paslaugomis.
  - 29.3. 2023 metais RATO atliks klientų apklausą siekdama išsiaiškinti klientų pasitenkinimą Unijos paslaugomis ir nustatyti veiksmų planą jam palaikyti ir didinti.
  - 29.4. 2023 metais RATO atliks darbuotojų apklausą siekdama gerinti valdysenos sritį, įsivertinti darbuotojų įsitraukimo lygį ir nustatyti veiksmų planą jam palaikyti ir didinti.
30. RATO siekdama prisidėti prie Jungtinių tautų tikslo sušvelninti klimato kaitos poveikį skaičiuos savo įmonės šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas, kartą per metus viešai skelbs duomenis ir analizuos jų mažinimo galimybes. Taip pat siekdama didžiausio poveikio klimato kaitos mažinimui, RATO analizuos galimybes sumažinti paskolų portfelio išskiriamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas.